

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-394-4-51>

Пітеніна Валерія, доктор філософії (PhD), ст. викладач кафедри ТІМ НАОМА

Колекція фотографій Едварда Стейхена із NHAMA (Люксембург) в Краківському музеї фотографії

Ключові слова: фотографія, Стехен, MUFO, музей фюографії.

Valeriia Pitenina, PhD, Senior Lecturer at the Department of Theory and History of Arts, NAFAA, Kyiv, Ukraine

Collection of Edward Steichen's photographs from NHAMA (Luxembourg) in the Krakow Museum of Photography

Abstract. In 2023, the Krakow Museum of Photography hosted the exhibition “Edward Steichen (1879–1973). Photographs from the Collection of the National Museum of Archaeology, History, and Art in Luxembourg,” marking the first retrospective of its kind in Poland. Edward Steichen is a seminal figure in the history of photography and museology, known as one of the “fathers” of modern photography. The exhibition encompasses all periods of his career and diverse genres, including portraits, advertising and fashion photography, still lifes, surrealistic experiments, nudes, and his latest works. The collection comprises 178 photographs spanning from 1910 to 1970.

Key words: *photography, Steichen, MUFO, Museum of Photography.*

У 2023 р. в Музеї фотографії в Кракові (MUFO) експонувалась виставка «Едвард Стейхен (1879–1973). Фотографії з колекції Національного музею археології, історії й мистецтва в Люксембурзі». В Польщі подібна ретроспектива відбувалася вперше.

Едвард Стейхем унікальна особистість для історії фотографії та фото-музейництва. Його називають одним з «батьків» сучасної фотографії. Славу Стейхему принесли фотографії відомих осіб, у тому числі Метерлінка, Родена, згодом Чапліна, Черчіля та внесок у фешн-фотографію. Він став першим фотографом-куратором музею МОМА, і саме під його керівництвом пройшла виставка «Род людський».

Більшість знакових робіт Стейхема належить до періоду 1910–1930-х рр. На початку цього періоду він виступає як один з лідерів пікторіалізму, наприкінці – як один з засновників фешн-фотографії. Представлена в Кракові ретроспектива охоплює всі періоди роботи фотографа і всі жанри – більш знайомі глядачам портрети та рекламна і фешн-фотографія, а також менш відомі – натюрморти, сюрреалістичні експерименти, акти (ню), та останні фотографії майстра. Колекція складається з 178 фотографій, 175 з яких зроблені автором і охоплюють період з 1910 по 1970 рр.

Стейхем народився в Люксембурзі, але родина переїхала у США коли він був дитиною. Наприкінці 1960-х рр. фотограф прийняв рішення передати свої архів музею Люксембурга. Згідно з кураторською

інформацією, негативи (плівка) та авторські друківані екземпляри періоду 1910–1940-х рр. збереглися у Стейхема лише частково. І на початку 1960-х він ретельно збирав по приватним збіркам та редакціям плівкові носії своїх фотографій. Поєднавши їх зі своїми власними архівами, Стейхем наново друкує фотографії, частково повторюючи роботи 1910–1930-х, а частково кардинально їх змінюючи. Яскравий приклад – знаменита робота *The Pond – Moonrise* з колекцій MOMA і з колекції Люксембурга. Обидва надруковані автором з одного носія і є авторськими оригіналами, але мають відмінності у кольоровій гамі, трактуванні світла і навіть розмірі.

Наявність наново віддрукованих автором відбитків дозволила заповнити лакуни і створити цілісну ретроспективну колекцію за кураторства самого автора. Таким чином колекція стала цілісним висловлюванням фотографа, як куратора, і дозволяє побачити його творчий шлях саме з авторськими акцентами. Експозиція змінює уявлення про Стейхема, як про майстра двох жанрів – портретного і рекламного, і розкриває етапи його пошуків.

Завершальні фотографії – зображення дерева, в яких важко впізнати художню фотографію, скоріше – документування об'єкту. Наприкінці життя Стейхем присвятив себе вирощуванню рослин, а серія, яка документує «дорослішання» дерева, є останньою в його творчості.

